

2023-01-17

**Protokoll från Vänersborgs kommun
Demokratiberedningen, tisdag 17 januari 2023**

Tid: 13:30-17:00

Plats: Stora sammanträdesrummet, överförmyndarnas korridor, plan 4

Sekreterare

Johan Högmark

Justerare

Ida Hildingsson

Paragrafer

§§ 1-2

Signering

Ordförande Elisabeth Johansson

Justerare Ida Hildingsson

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen har gjorts offentlig genom anslag på Vänersborgs kommuns anslagstavla.

Demokratiberedningen

Sammanträdesdatum: 2023-01-17

Datum när anslag sätts upp: 2023-01-19

Datum när anslag tas ned: 2023-02-10

Förvaringsplats för protokollet:

Kommunstyrelseförvaltningen, Sundsgatan 29, tfn 0521 72 23 90

Kontakt: Johan Högmark, sekreterare

2023-01-17

Närvarande

Beslutande

Ida Hildingsson (V)
Mathias Olsson (SD)
Anna-Karin Sandberg (MP)
Margareta Olsson (M)
David Karlsholt (MBP)
Cecilia Prins (L)
Vakant
Christin Slättmyr (S)
Elisabeth Johansson (KD)

Tjänstgör för

Åsa Edvardsson (C)

Ersättare

Magnus Ekström (KD)
Lisbet Henriksson (SD) Del av § 1
Johannes Solvarm (MBP)

Övriga närvarande

Jenny Kudryk, avdelningschef
Anna Helena Wiechel, utvecklingsledare
Erika Johansson, utvecklingsledare
Johan Högmark, kommunsekreterare

2023-01-17

	Ärenden	Sida
	Presentationsrunda	
	Information - Uppdrag och syfte för demokratiberedningen - Johan Högmark och Jenny Kudryk	
	Information - Sammanträdestider för demokratiberedningen 2023	2022/326
§ 1	Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun	2021/432 5 - 6
§ 2	Workshop - Medborgarundersökning 2022	2022/198 7 - 8

Sammanträdesaktiviteter

Mötesuppehåll

Uppehåll för gruppmöten och andra uppehåll under sammanträdet:
kl: 14:44-14:57, 15:40-16:10

Informationsärenden

Presentationsrunda

Närvarande ledamöter, ersättare och tjänstepersoner presenterar sig.

Uppdrag och syfte för demokratiberedningen

Avdelningschef Jenny Kudryk och kommunsekreterare Johan Högmark redogör kort för demokratiberedningens uppdrag, befogenheter och ärendegång.

KS 2022/326

Sammanträdestider för demokratiberedningen 2023

Ordföranden redogör kort för demokratiberedningens sammanträdestider för 2023.

KS 2021//432

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

Utvecklingsledare Anna Helena Wiechel redogör för arbetet med uppdrag – Utveckla styr och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun.

KS 2022/198

Workshop - Medborgarundersökning 2022

Utvecklingsledare Anna Helena Wiechel lämnar information kring den ”workshop” demokratiberedningen har att genomföra.

§ 1

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Demokratiberedningen avlämnar yttrande över remissen av förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning till kommunstyrelsen enligt bilaga.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1; Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen behandlade 2022-11-09 förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet samt att remittera förslaget till demokratiberedningen utöver de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem (Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden). I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har Demokratiberedningen fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

I Regler för Demokratiberedningen framgår av § 1, sidan 1 att Demokratiberedningens verksamhetsområden är:

- a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Demokratiberedningen utgår därmed i sitt yttrande från de områden som den har att belysa och verka för. Ytrandet lägger sin vikt vid om förslag till nya Riktlinjer för Vänersborgs styrning och ledning bedöms bidra till att förtroendet för det demokratiska systemet stärks. Vidare om det möjliggör ett större engagemang bland invånarna och om det underlättar att utveckla former för invånarnas delaktighet. Slutligen framförs ett antal övriga synpunkter.

Beslutsunderlag

- Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-09
- Remiss av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-11

Utdragsbestyrkande

2023-01-17

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-04
- Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2022-12-30
- Länk medborgarundersökning, 2023-01-11
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar, 2023-01-11
- Barn- och utbildningsnämndens svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-11
- Socialnämnden svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun, 2022-12-16
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut, 2023-01-09
- Kommunstyrelsens beslut, 2022-11-09

Demokratiberedningens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, nämligen presidietts inlämnade förslag. Ordföranden ställde förslaget under proposition och fann genom acklamation att beredningen bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 2

Workshop - Medborgarundersökning 2022

KS 2022/198

Beslut

Demokratiberedningen beslutar att Anna Helena Wiechel får i uppdrag att sammanställa resultat från workshopen gällande medborgarundersökningen och att yttrandet därefter översänds till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Den 25 januari ska kommunstyrelsen enligt ”Anvisningar och tidsplan för arbetet med mål- och resursplan” ta fram en politisk situationsanalys som redogör för kommunens situation i förhållande till rådande samhällstrender. Situationsanalysen utgör sedan ett stöd i arbetet med mål- och resursplan 2024–2026. Kommunstyrelseförvaltningen ger därför demokratiberedningen möjlighet att utifrån sitt demokratiuppdrag inkomma med underlag till framtagandet av situationsanalysen.

Demokratiberedningen ombes lämna yttrande i förhållande till ett urval av frågor i medborgarundersökningen kopplade till de fyra övergripande trender som omvärldsanalysen lyfter som särskilt viktiga för Vänersborgs kommun, dvs ”Ökat behov av livslångt lärande”, ”Användarna driver teknisk utveckling”, ”Ökad polarisering och utsatthet” och ”Komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetssätt”.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-01-10
- Länk medborgaundersökning
- Inför politisk situationsanalys med demokratiberedningens presidium
- Omvärldsanalys
- Medborgarundersökning 2022

Demokratiberedningens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:
Demokratiberedningen översänder yttrande till kommunstyrelsen enligt bilaga.

Ordföranden föreslog att beslutet skulle få följande lydelse:

Demokratiberedningen beslutar att Anna Helena Wiechel får i uppdrag att sammanställa resultat från workshopen gällande medborgarundersökningen och att yttrandet därefter översänds till kommunstyrelsen.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2023-01-17

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att bredningen beslutat i enlighet med dennes yrkande.

Sändlista

Anna Helena Wiechel
Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Förslag till beslut

Demokratiberedningen avlämnar yttrande över remissen av förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning till kommunstyrelsen enligt denna skrivelse.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen behandlade 2022-11-09 förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet samt remittera förslaget till demokratiberedningen utöver de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem (Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden). I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har Demokratiberedningen fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

I Regler för Demokratiberedningen framgår av § 1, sidan 1 att Demokratiberedningens verksamhetsområden är:

- a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Demokratiberedningen utgår därmed i sitt yttrande från de områden som den har att belysa och verka för. Yttrandet lägger sin vikt vid om förslag till nya Riktlinjer för Vänersborgs styrning och ledning bedöms bidra till att förtroendet för det demokratiska systemet stärks. Vidare om det möjliggör ett större engagemang bland invånarna och om det underlättar att utveckla former för invånarnas delaktighet. Slutligen framförs ett antal övriga synpunkter.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Yttrande

a) Stärks förtroendet för det demokratiska systemet?

- I inledning (s.1) framgår nämnder och styrelsers uppdrag i styrkedjan. I avsnitt 3 avseende ansvar och roller (s.2) belyses Kommunfullmäktiges, Kommunstyrelsens och nämnders ansvar. I avsnittet gällande syfte (s.1) beskrivs styrkedjan och vad varje beståndsdel har funktion- ansvar- och rollfördelning mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna. Demokratiberedningen eller andra samråds funktion och ansvar berörs inte någonstans i dokumentet. Risk finns att

demokratiberedningen roll och funktion inte tas tillvara och att beredningens verksamhetsområden åsidosätts.

- I avsnitt 2.1 (s.2) i styr- och ledningsmodellen gällande tillvägagångssätt beskrivs att kommunen ska ha ett rättighetsbaserat arbetssätt som bärs upp av transparens och icke diskriminering. Denna del anser demokratiberedning vara en viktigt utmaning som behöver konkretiseras och läggas vikt vid om andelen invånare som känner förtroende för det demokratiska systemet ska öka. Enligt senaste Medborgarundersökningen (2022) så anser endast 18,4% av kommunens invånare att möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra.
- I avsnitt 2 gällande styrprinciper (s.1) skall styr- och ledningsmodellen ge stöd både åt den politiska ledningen och till tjänsteledningen. Det framförs en förhoppning om att föreslagen styr- och ledningsmodell därigenom medför beteenden i organisationen som främjar ökad måluppfyllelse och utveckling i linje med politiska prioriteringar, "vad som skall göras". Vidare framgår att nämndernas och förvaltningarnas arbete skall präglas av ett helhetstänkande, med det gemensamma bästa framför enskilda verksamheters behov. Demokratiberedningen ser det som positivt med föreslagen styr- och ledningsmodell med utökat fokus och möjlighet till invånardialog inom de områden det bedöms vara aktuellt.
- Demokratiberedningen anser det vara av vikt att se till minoritetsgrupper och nationella minoriteters möjlighet till inflytande och delaktighet i dessa processer. Vilket är en förutsättning för social inkludering, icke diskriminering och jämlikhet som är evidensbaserade faktorer för ökad tillit till demokratiska system.

b) Bidrar föreslagen styr- och ledningsmodell till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna?

- I avsnitt 2.1 gällande tillvägagångssätt (s.2) uppges att modell för styrning- och ledning som tillvägagångssätt, har invånardialog och brukardialog som metod för ökad delaktighet och kvalitet. Demokratiberedningen ser det som positivt att invånarnas delaktighet och synpunkter tas tillvara, vilket bör kunna medföra ett ökat engagemang hos invånarna. Demokratiberedningen bedömer det därför vara av vikt att medarbetarna är väl förtrogna med de rutiner som finns gällande hantering av synpunkter och klagomål.
- Styr- och ledningssystemet behöver eftersträva att vara begriplig för invånare, medarbetare och brukare vad gäller beslutsprocesser, möjlighet till påverkan och återkoppling. Här har både politiken och förvaltning ett ansvar i sin kommunikation varför styr- och ledningsmodellen med fördel skulle kunna använda enklare formuleringar.

- I avsnittet om styrkedjan (s. 4) belyses kulturens vikt och hur den bottnar i värden som påverkar medarbetarens möjlighet till delaktighet, inställning, beteende och arbetssätt. Medarbetarnas förhållningssätt lyfts upp som avgörande för att "medborgarens, brukarens, företagarens och turistens perspektiv tas till vara och bemöts". Det är viktigt att medvetandegöra varje medarbetare om dess påverkan på invånarna och möjlighet att bidra till ökat eller minskat förtroende och nöjdhet. Demokratiberedningen vill framhålla att det är minst lika viktigt med ett stärkt medarbetarperspektiv och arbetsplatsdemokrati för delaktighet, påverkan och tillit hos medarbetaren. Här fyller också fackföreningarna en viktig funktion som inte nämns i styr- och ledningsmodellen.

c) Finns det former för invånarnas delaktighet?

- I avsnitt 8.1 avseende planering (s. 7) framgår det av årshjulet att Kommunstyrelsen i föreslagen modell utarbetar förslag till områden för invånardialog för ökad delaktighet och för inhämtning av synpunkter från kommuninvånarna. Om invånardialoger skall genomföras är det av vikt att samtliga nämnder får utbildning samt ges möjlighet att ta del av policy och handbok som är riktad mot både förtroendevalda och tjänstemän och som beskriver invånardialogens planering, genomförande, återkoppling och uppföljning.
- Det framgår vidare att kommunstyrelsen skall ta fram områden under planperiod. Avser det planperiod 3 år? Det är av vikt att invånardialoger kan genomföras med kortare framförhållning om behov uppstår. Kommer Demokratiberedningen att vara remissinstans i val av aktuella områden? Demokratiberedningen ser i så fall positivt på det.
- Årshjulet bör kompletteras med uppgift kring vilken månad under året planering skall ske.
- I avsnittet 8.2 avseende uppföljning och analys (s. 6) framgår att analys skall utvärdera dels inre effektivitet (att organisationen gjort det som var planerat i aktiviteter, på rätt sätt) samt yttre effektivitet (att organisationen gjort rätt saker som bidragit till måluppfyllelse). Det är oklart på vilket sätt invånarna ges möjlighet till delaktighet vid uppföljning och analys. Demokratiberedningen ser det som bekymmersamt att senaste Medborgarundersökning (2022) visade på låga resultat gällande förtroende för att kommunens politiker upplevs verka för att arbeta för kommunens bästa, Vänersborg (38,4 %), Riket (46,2 %). Demokratiberedningen anser därför att former för delaktighet för invånare bör införas i uppföljningen för att stärka tillit och transparens.

Övriga synpunkter

- Att medborgardialog byts ut till invånardialog vid samtliga tillfällen begreppet används i dokumentet utifrån kommunfullmäktiges beslut 2022-11-26 § 176.
- Skeppstypen Bojorten används för att illustrera den politiska styrningen och kommunförvaltningens ledning. Demokratiberedningen (som inte beskrivs i modellen) skulle kunna illustreras som en kompass, som kan nyttjas vid behov för att säkerställa att den demokratiska styrningen sker i rätt riktning mot utstakad kurs mot invånarnas behov, förväntningar och delaktighet. Styr vi rätt kommer vi få se en ökad tillit gentemot politik och förvaltning.
- Författningssamlingen (s.9), viktigt med rutin för att antagna styrdokument publiceras och revideras löpande på hemsidan. Exempelvis Invånardialog som en del i styrningen och att detta kommuniceras till invånarna genom notis i nyhetsflödet när nya dokument av större vikt läggs upp.

Underlag

- Remissmissiv kommunstyrelsen 2022-11-12
- Kommunstyrelsens tjänsteskrivelse KS 2021/432
- Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning
- Medborgarundersökningen 2022, Kolada

Elisabeth Johansson, ordförande
Ida Hildingsson, vice ordförande

2022-01-09

Sändlista

Kommunstyrelsen